

A SZERZŐI JOGI TÖRVÉNY HATÁLYA A SZÁMÍTÓGÉPEN TÖBBSZÖRÖZÖTT, ILLETVE FÁJLCSERÉLŐ SZOLGÁLTATÁS KERETÉBEN LEHÍVÁSRA HOZZÁFÉRHETŐVÉ TETT TARTALMAKRA

SZJSZT-20/2016

I. A megbízó bíróság által feltett kérdés

1. Nyilatkozzon a T. Szakértő Testület, hogy a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala részére a bíróság megkeresésével megküldött táblázatban felsorolt művek vonatkozásában a felsorolt jogtulajdonosok honossága magyar-e vagy külföldi? Továbbá nyilatkozzon arról, hogy a felsorolt művek (egyenként) hol kerültek először nyilvánosságra, Magyarországon vagy külföldön?
2. Amennyiben bármelyik felsorolt jogtulajdonos honossága külföldi, megilleti-e a felsorolt művet a magyar szerzői jogi védelem, valamint megillette-e 2008. április 3. napján?
3. A T. Szakértő egyéb megállapításai.

II. Az eljáró tanács szakértői véleménye

II.1. Előzetes észrevételek

1. A megbízásban foglalt tényállás által érintett műtípusok, illetve kapcsolódó teljesítmények a szerzői jogról szóló 1999. LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) terminológiája szerint a következők: zeneművészeti alkotás, hangfelvétel (ehhez kapcsolódóan előadóművészi teljesítmény), filmművészeti alkotás és számítógépi programalkotás (szoftver).
2. Az 1. pontban említett művek és teljesítmények vonatkozásában az Szt. meghatározza a vagyoni jogok jogosultjait. A *zenei tartalmak* esetén a zenemű szerzője, annak előadója (előadói) és a hangfelvétel-előállító egyaránt rendelkezik szerzői, illetve kapcsolódó jogi jogosultságokkal. A gyakorlatban nem ritkán előfordul, hogy a zeneszerző és/vagy az előadóművész vagyoni jogait felhasználási szerződés vagy jogátruházás eredményeként a hangfelvétel-előállító gyakorolja. „A *filmalkotás* szerzői a film céljára készült irodalmi és zeneművek szerzői, a film rendezője és mindazok, akik a film egészének kialakításához szintén alkotó módon járultak hozzá. E rendelkezés nem érinti a filmben felhasznált egyéb művek szerzőinek e törvényben biztosított jogait.”¹ A film előállítója a fenti szerzőkön felül kapcsolódó jogi jogosultságokat szerez a film hasznosítása céljából, a

¹ Szt. 64. § (2) bekezdés. Így akár a filmalkotás szerzője lehet a filmben használt jelmeztervek alkotója is. Lásd: SZJSZT-17/13: Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 9. (119.) évf. 1. sz., 2014. február, p. 189–203.

filmnek továbbá jogosultjai a készítésében közreműködő előadóművészek is.² A gyakorlatban a legtöbbször az fordul elő, hogy a filmelőállító felhasználási szerződés vagy jogátruházás eredményeként megszerzi a vagyoni jogokat a közreműködő szerzőktől és előadóművészektől. A *szoftverek* hagyományosan több szerző által létrehozott tartalmak, közös művek. Ezekre nézve a gyakorlatban jellemzően a szoftverfejlesztő cég szerzi meg a szerzői vagyoni jogokat átruházás révén,³ avagy munkaviszonyban létrehozott szoftver esetén a szerző jogutódjaként a mű átadásával.⁴ Valamennyi, a fentiekben említett esetben, amikor valamely kapcsolódó jogi jogosult felhasználási szerződés vagy jogátruházás eredményeként megszerzi a szerzők vagy más közreműködők vagyoni jogát (illetve gyakorlásának jogát), a gyakorlatban nem ritka a globális, az egész világra kiterjedő hatályú (területi korlátozások nélküli) megállapodás. A fenti körülmények miatt az egyes műveket azok jogosultjai szerinti bontásban kell vizsgálni.

3. Valamennyi fentnevezett műtípus és kapcsolódó teljesítmény esetén az Szjt. a releváns szerző, illetve kapcsolódó jogi jogosult részére biztosítja a többszörözés⁵ és a lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel⁶ vagyoni jogát. Mivel e jogosultságok bírnak gyakorlati relevanciával a megbízásban foglalt többszörözési és fájlcsere típusú felhasználások esetén, ezért a jelen szakvélemény is kizárólag e jogokra fókuszál.
4. Az eljáró tanács álláspontja szerint a vádlottak a számítógépi programalkotásokról a biztonsági másolat készítésének lehetőségén túlterjeszkedő többszörözési cselekményeikkel, valamint az érintett művek fájlcsererendszeren keresztül történő lehívásra hozzáférhetővé tételével elvi szinten megsértették a szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultjait megillető többszörözés és lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel jogát. Jogvédett tartalmaknak a forrásszámítógép (vagy szerver) merevlemezére lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel céljából való másolása (többszörözése) ellentétben áll az Szjt. 33. § (2) bekezdésében foglalt, a nemzetközi és európai uniós szerzői jogi normákból átemelt „háromlépcsős teszt” előírásával. Az ilyen tág célú többszörözés sérelmes a mű rendes felhasználására, nem felel meg a tisztesség követelményeinek, és – a magánszféra áttörése okán – a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra irányul. Ezt az álláspontot az Európai

² Szjt. 64. § (3) bekezdés és 82. § (1) bekezdés.

³ Szjt. 58. § (3) bekezdés.

⁴ Szjt. 30. § (1) bekezdés.

⁵ A zeneművészeti alkotás; filmművészeti alkotás és szoftver szerzői vonatkozásában lásd: Szjt. 17. § (a) pont és 18. §. Előadóművészek vonatkozásában lásd: Szjt. 73. § (1) bekezdés (c) pont. Hangfelvételek előállítói vonatkozásában lásd: Szjt. 76. § (1) bekezdés (a) pont. A film előállítója vonatkozásában lásd: Szjt. 82. § (1) bekezdés (a) pont.

⁶ A zeneművészeti alkotás; filmművészeti alkotás és szoftver szerzői vonatkozásában lásd: Szjt. 17. § (d) pont és 26. § (8) bekezdés. Előadóművészek vonatkozásában lásd: Szjt. 73. § (1) bekezdés (e) pont. Hangfelvételek előállítói vonatkozásában lásd: Szjt. 76. § (1) bekezdés (c) pont. A film előállítója vonatkozásában lásd: Szjt. 82. § (1) bekezdés (c) pont.

Unió Bíróságának az ACI Adam-ügyben 2014. április 10-én hozott előzetes döntése is megerősítette.⁷

5. A megbízó által feltett kérdés és a rendelkezésre bocsátott iratok alapján a vád alapjául a szerzői és szerzői joghoz kapcsolódó jogok 2008. április 3-ai napon megvalósított megsértése szolgál.
6. A megbízó a kirendelő végzésében az 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 99. §-ára utal. Ennek (1) bekezdése értelmében „[h]a a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni”. Az eljáró tanács azonban hangsúlyozni kívánja, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”. Az eljáró tanács szakvéleménye meghozatalakor ezért kizárólag a megbízáshoz csatolt iratok alapján hozta meg alábbi szakvéleményét, amely ugyanakkor a megbízó előtt folyamatban lévő büntetőeljárás szempontjából releváns tények vonatkozásában egyáltalán nem tartalmaz bizonyítást.
7. Az eljáró tanács végül jelezni kívánja, hogy *nem ellenőrizhető számára, hogy a rendelkezésére bocsátott listában szereplő címek/fájlnévek ténylegesen az azoknak megfelelő szerzői műveket/kapcsolódó jogi teljesítményeket takarják-e*, esetleg más (talán hamis) tartalmakra utalnak. Az eljáró tanács ugyancsak jelezni kívánja, hogy *a rendelkezésére bocsátott lista számos esetben alkalmatlan a megbízó által feltett elvi kérdés megválaszolására*. Az olyan összefoglaló megjelölések, mint „Mp3 formátumú zeneszám” vagy „Mp3 formátumú album” semmilyen módon nem utal az adott hangfájlban foglalt hangfelvétel előállítójára, a zenemű jogosultjára, illetve az előadóművész személyére, s így a jogosultak honossága és az első nyilvánosságra hozatal helye sem állapítható meg érdemben.

II.2. Válasz a megbízó kérdésére

8. A megbízás érdemben arra irányul, hogy a megbízó a Szerzői Jogi Szakértő Testület eljáró tanácsától tájékoztatást kérjen a tekintetben, hogy az Szjt. 2. §-ának⁸ megfelelően

⁷ „... [A]z uniós jogot, különösen a 2001/29 irányelv 5. cikke (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikke (2) bekezdésének *b*) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan – az alapügyben szóban forgóhoz hasonló – nemzeti szabályozás, amely nem tesz különbséget azon esetek között, amelyekben a magáncélú többszörözésre jogszzerű forrásból, illetve amelyekben jogellenes forrásból került sor.” Lásd: C-435/12, ACI Adam BV és társai kontra Stichting de Thuiskopie és Stichting Onderhandelingen Thuiskopie vergoeding, a Bíróság (negyedik tanács) 2014. április 10-i ítélete, ECLI:EU:C:2014:254, 58. pont.

⁸ E szerint „olyan műre, amely először külföldön került nyilvánosságra, az e törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a szerző magyar állampolgár, vagy ha a szerzőt nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonyosság alapján a védelem megilleti.”

alkalmazható-e a magyar szerzői jog az igazságügyi informatikai szakértő által összeállított listákban foglalt – meghatározatlan számú – digitális tartalom vonatkozásában, vagyis hogy azok szerzője/jogosultja magyar személy-e, avagy hogy a kérdéses művek/ teljesítmények elsőként Magyarország területén kerültek-e nyilvánosságra. *Az eljáró tanácsnak az alábbiakban foglaltak szerint a megbízó kérdésére nem áll módjában érdemi választ adni, kizárólag a bíróság munkáját megkönnyítő szempontokkal tud szolgálni.*

9. [A vizsgálendő elemek] Az Szjt. 2. §-ában foglalt rendelkezés a külföldi szerző magyarországi védelmének kérdésén felül implicit módon feltételezi a „mű”, a „védelmi idő” és a joghatóság vizsgálatát. Az alábbiakban elsőként ez utóbbi három részelem kerül áttekintésre.
10. [A védelemhez elvárt alkotói közreműködés] A jelen szakvélemény 1. pontjában meghatározott műtípusok egyéni, eredeti jellegű alkotómunka eredményeként részesülhetnek szerzői jog védelemben. Az egyéni, eredeti jelleg meghatározása nincs taxatív feltételekhez kötve, az mindig egyedileg, az adott műben foglalt kifejezések eseti megvizsgálásával lehetséges. Általánosságban elmondható ugyanakkor, hogy a jogvédelem küszöbe alacsonyan húzható meg. A kapcsolódó jogi teljesítmények esetén a védelem alapját hagyományosan az egyéni közreműködés, illetve az emberi és anyagi forrásoknak a tartalom előállításába való befektetése, az előállítás kockázatainak vállalása indokolja. Ebből az következik, hogy a kapcsolódó jogi teljesítmények esetén a jogvédelemnek nem előfeltétele a „kreatív alkotómunka”, s ily módon a jogvédelem küszöbe ugyancsak alacsonyan húzható meg.
11. [Az Szjt. területi hatálya hangfelvételekre, televíziós műsorokra és előadóművészi teljesítményekre] Az eljáró tanács ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az Szjt. 2. §-a kizárólag a „művekre” vonatkozik, kapcsolódó jogi teljesítményekre nem. Ahogy azt az egyik vezető hazai szerzői jogi monográfia megjegyzi: „figyelemre méltó, hogy bár az Szjt. a szerzői jog mellett az azzal szomszédos előadó-művészi, hangfelvétel-előállítói, a rádió- és televízió-szervezetek, illetve a saját műsort vezeték útján a nyilvánossághoz átvivők teljesítményeinek védelmi szabályait is tartalmazza (7. §), a territorialitásból eredő korlátozás ezekre nem vonatkozik. *Így a külföldi szomszédos jogi jogosultak, illetve teljesítményeik Magyarországon feltétel nélkül az itteni jogosultakkal, teljesítményekkel azonos védelemben részesülnek.*”⁹ Az iménti idézet nem tartalmazza a filmelőállítókra mint kapcsolódó (korábbi terminológiával élve: szomszédos) jogi jogosultakra való utalást. Ennek kifejezett oka, hogy *a filmelőállítókat megillető védelem vonatkozásában maga az Szjt. rendeli megfelelően alkalmazni a 2. § rendelkezéseit.*¹⁰ Ahogy azt az Szjt. kommentár is megerősíti: „az Szjt. 82. § (3) bekezdés így a következő olvasatot adja: olyan

⁹ *Lontai Endre, Faludi Gábor, Gyertyánfy Péter, Vékás Gusztáv: Magyar polgári jog – Szerzői jog és iparjogvédelem.* Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2012, p. 55.

¹⁰ Szjt. 82. § (3) bekezdés: „A 2. §-t megfelelően alkalmazni kell a film előállítójának védelmére is.”

filmre, amelyet külföldön hoztak először nyilvánosságra, az e törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a film előállítója magyar állampolgár, Magyarországon nyilvántartásba vett jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, vagy ha a film előállítóját nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonyosság alapján a védelem megilleti.”¹¹

12. A 11. pontban foglaltak értelmében *az eljáró tanácsnak a megbízó által feltett kérdés megválaszolásakor nem kell vizsgálnia, hogy az előadóművészi teljesítmények és a hangfelvétel-előállítók jogai tekintetében fennáll-e valamilyen releváns nemzetközi kötelezettségvállalás, mert vonatkozásukban az Szjt. ilyen külön feltétel nélkül is alkalmazandó.*
13. [Az egyediség, eredetiség és a védelmi idő vizsgálata] Az eljáró tanács *a mellékletek alapos áttekintése után úgy látja, hogy a szerzői és kapcsolódó jogi jogvédelem fennállta valószínűsíthető a megjelölt művek és filmelőállítói teljesítmények esetében.* Azok ugyanis jelentős részben populáris filmes és szoftveres tartalmak. Ugyanebből következően az eljáró tanács valószínűnek tartja, hogy a védelmi idő sem járt még le semelyik érintett tartalom vonatkozásában. Különösen igaz ez a számítógépi programalkotásokra. E műtípust a magyar szerzői jog 1983 óta részesíti védelemben, így a szerző halálát követő 70 év semmiképp sem telhetett még el. Mindezekből következően az eljáró tanács véleménye szerint köztudomású tényként fogadható el, hogy a vádirathoz csatolt mellékletben felsorolt számítógépi programalkotások vonatkozásában fennáll a szerzői jogi védelem. Minden más esetben azonban a tényleges jogvédelem fennállása bizonyítást feltételez az eljáró hatóság részéről.
14. [A joghatóság vizsgálata] Végül az Szjt. alkalmazhatósága arra tekintettel is adott, hogy valamennyi vádlott Magyarország területén tartotta üzemben személyi számítógépét. Erre tekintettel a jogvédett tartalmak e számítógépekre való másolása (többszörözése) és a nyilvánosság bármely tagja számára történő felkínálása – tehát a vádirat szerinti jogellenes felhasználás – Magyarország területén történt. Az irányadó nemzetközi magánjogi szabályozás erre tekintettel lehetővé teszi az Szjt. alkalmazását.¹²
15. [A joghatóság megállapításához vizsgálandó elemek] Az eljáró tanács egyetért az EBH.2013.B.9. számú elvi döntésben foglaltakkal, melyekre az alapul szolgáló büntető-eljárásban a Debreceni Ítéltábla Bhar.III.194/2015/4. számú végzésében maga is utalt. Ezen elvi döntés értelmében „megalapozatlan – felderítetlen – a tényállás, ha nincs tisztázva a szerző (jogtulajdonos) honossága és a mű első nyilvánosságra hozatalának helye. Ennek hiányában nem állapítható meg, hogy a kérdéses cselekményre kiterjed-e a szer-

¹¹ Tomori Pál: 82. § – A filmek előállítóinak védelme. In: Gyertyánfy Péter (szerk.): A szerzői jogi törvény magyarázata, Complex, Budapest, 2006, p. 425. (A szakvélemény elkészítéséhez a jogsértés időpontjában irányadó kommentár került figyelembevételre. E vonatkozásban a jelenleg legfrissebb Nagykommentár is hasonló tartalommal bír.)

¹² A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet 19. §-a rögzíti, hogy a védelem igénylésének helye szerinti jogot („lex loci protectionis”) kell alkalmazni szerzői jogi jogsértések esetén.

zői jogi törvény által biztosított védelem.”¹³ E két tény – a jogtulajdonos honossága és a mű első nyilvánosságra hozatalának a helye – bizonyítás tárgya, amelyre igazságügyi szakértő bevonásával is sor kerülhet. E szakértő azonban hatáskör hiányában nem lehet a Szerzői Jogi Szakértő Testület.

16. Az Sztj. 2. §-ának elvi alkalmazhatóságával – mint jogkérdéssel – kapcsolatosan az eljáró tanács a következőket kívánja előadni. A Magyarországon elsőként nyilvánosságra hozott, illetve magyar állampolgárok által létrehozott művek/teljesítmények esetén az Sztj. korlátozások nélkül alkalmazható. Valamennyi elsőként külföldön nyilvánosságra hozott mű, illetve filmalkotás vonatkozásában azonban csak az alábbi két esetben alkalmazható az Sztj.: ha (1) a jogosult magyar állampolgár vagy (2) a jogosultat nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonyosság alapján megilleti a védelem.
17. [Az állampolgárság vizsgálata] Az eljáró tanács általánosságban meg kívánja jegyezni, hogy mindkét fenti eset vizsgálata kizárólag egyedileg lehetséges. A szerzői jog nemzetközi szabályanyaga ugyanakkor kizárja, hogy az országok a védelem fennállásának, avagy a jogok gyakorlásának előfeltételeként előírják a művek regisztrálását.¹⁴ Ismertek ugyan olyan nyilvántartások, melyek meghatározott szabványoknak megfelelő módon adatokat tartalmaznak a szerzői művek, szomszédos jogi teljesítmények vonatkozásában (pl. ISWC-, ISRC-, ISBN-adatbázis), ugyanakkor ezek jellemzően nem publikusak, illetve általánosak (valamennyi műtípusra/teljesítményre kiterjedő, valamennyi adatot – ideértve a jogosult nevét és állampolgárságát – tartalmazó). *Az eljáró tanácsnak nincs módja olyan adatbázishoz fordulni, amelyből hitelt érdemlően és valamennyi esetre kiterjedően meg lehetne állapítani a jogosultak állampolgárságát.*
18. Különösen igaz ez azokra az esetekre, amikor a szerzői és kapcsolódó jogi jogosultságok elválnak egymástól (pl. zenei tartalmak), és lehetővé válik a szerzői és kapcsolódó jogi jogosultságok átruházása. A magyar szerzői jog hagyományosan a vagyoni jogok korlátozott forgalomképessége mellett áll ki, bizonyos esetekben azonban – kifejezett rendelkezés folytán – a törvény lehetővé teszi a vagyoni jogok átruházását.¹⁵
19. Összességében az eljáró tanács annyit tehet, hogy *köztudomású ténynek fogadja el az olyan „jogosultak” külföldi honosságát, melyekről egyértelműen megállapítható, hogy nem magyar személyek/cégek.* (Különösen igaz ez a film-, zene- és szoftveripari óriáscégekre, melyek jelentős részének székhelye az Egyesült Államokban található.) Azon szerzők

¹³ Debreceni Ítéltábla Bhar.III.194/2015/4. számú végzés, p. 3.

¹⁴ Vö.: az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló 1886. szeptember 9-i Berni Unió Egyezmény (a továbbiakban: BUE), Párizsban, 1971. évi július 24. napján felülvizsgált szöveg szerinti 5. cikk (2) bekezdését. Eszerint: „E jogok élvezete és gyakorlása nincs kötve semmiféle alakszerűséghez, és független attól, hogy a mű a származásának országában védelem alatt áll-e. Ennélfogva – az ezen Egyezményben foglalt kikötéseken kívül – a védelem terjedelme, valamint a szerzői jogainak védelmére biztosított eszközök igénybevétele tekintetében kizárólag annak az országnak a törvényei irányadók, ahol a védelmet igénylik.” A BUE-t Magyarországon az 1975. évi 4. törvényerejű rendelet hirdette ki.

¹⁵ Sztj. 9. §-ának (3) bekezdése.

esetén tehát, akik nem magyar állampolgárok, kizárólag az Sztj. 2. § második fordulata biztosíthatja a magyar szerzői jogi szabályok alkalmazását. A nemzetközi szerzői jog erre a helyzetre az ún. „nemzeti elbánás” elvének az alkalmazását fejlesztette ki. A legfontosabb nemzetközi dokumentumok valamennyi esetben erre az elvre épülnek.

20. [A releváns nemzetközi egyezmények vizsgálata] A többszörözés jogát a szerzők vonatkozásában a nemzetközi szerzői jog részévé emelő BUE 5. cikk (1) bekezdése szerint: „az ezen Egyezmény által védett műveik tekintetében a szerzők – a mű származási országa kivételével – az Unió valamennyi országában azokat a jogokat élvezik, amelyeket a vonatkozó törvények a belföldieknek most vagy a jövőben biztosítanak, valamint azokat a jogokat is, amelyeket ez az Egyezmény külön megad.” E védelem azonban nem kizárólag a BUE valamely tagállamának állampolgárait illeti meg. Azok a szerzők is részesülnek a BUE biztosította védelemben, s ily módon rájuk is vonatkozik a BUE 5. cikk (1) bekezdése, akik „az Unió egyik országának sem állampolgárai, azon műveikre nézve, melyeket első ízben az Unió egyik országának valamelyikében adnak ki, vagy egyidejűleg adnak ki egy Unión kívüli és egy Unióhoz tartozó országban.”¹⁶ A BUE-nak – az adminisztrációját ellátó Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) tájékoztatása szerint – a 2008. április 3-ai állapot szerint 166 ország volt a tagja, és 163 országban volt hatályban.¹⁷
21. A – többek között a szoftvereket az irodalmi művekkel azonos módon védeni rendelő¹⁸ – TRIPS-megállapodás 3. cikke ugyancsak rögzíti a nemzeti elbánás elvét. A hivatalos magyar fordítás szerint: „mindegyik Tag a többi Tag állampolgárai számára a saját állampolgárainak nyújtottnál nem kevésbé előnyös elbánást köteles nyújtani a szellemi tulajdon oltalmával kapcsolatban, azoktól a kivételektől függően, amelyekről a Párizsi Konvenció (1967), a Berni Konvenció (1971), a Római Konvenció és az Integrált Áramkörök Szellemi Tulajdonáról szóló Egyezmény rendelkezik.” A TRIPS 9. cikk (1) bekezdése alapján a megállapodást aláíró valamennyi tagország „betartja” a BUE 1-21. cikkeiben – így az 5. cikk (1) bekezdésében – foglaltakat. Következésképp azon országok, melyek a BUE-nak nem részesei (az elkövetési időpontban nem voltak részesei), de a TRIPS-megállapodás országukban hatályba lépett, ugyancsak kötelesek valamennyi szerzői mű vonatkozásában biztosítani a nemzeti elbánás elvének BUE szerinti érvényesülését. A TRIPS-megállapodásnak a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) tájékoztatása

¹⁶ BUE, 3. cikk (2) bekezdés. Az „egyidejű” („szimultán”) kiadás a BUE alkalmazásában harminc napon belüli megjelentetést jelenti. Lásd: BUE, 3. cikk (4) bekezdés.

¹⁷ Lásd: http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=15 (utolsó megtekintés: 2016. december 21.).

¹⁸ Az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett, az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) keretében kialakított, a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó Marrakesh-i Egyezmény Mellékletének 1/C. pontja alatti, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPS Egyezmény), 10. cikk (1) bekezdés.

- szerint 2008. április 3-ai állapot szerint 156 ország (és az Európai Unió, korábban Európai Gazdasági Közösség) volt a részese, és 153 országban volt hatályban.¹⁹
22. A lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel vagyoni jogát a szerzői jogosultak vonatkozásában kodifikáló, a WIPO égisze alatt elfogadott Szerzői Jogi Egyezmény (WCT)²⁰ 3. cikke megfelelően alkalmazni rendeli a BUE fent hivatkozott 5. cikk (1) bekezdését. A WCT 1. cikk (4) bekezdése továbbá – a TRIPS 9. cikk (1) bekezdésével (fentebb, a 21. pontban említettel) megegyező módon – visszautal a BUE 5. cikk (1) bekezdés alkalmazásának kötelezettségére. Eszerint a BUE hivatkozott cikke azon országokban is érvényesül, amelyek a BUE-hoz nem csatlakoztak, azonban a WCT-t nemzeti joguk részévé tették. Jelenleg – a TRIPS-tagságra is tekintettel – nincs olyan ország, amely e fordulat szerint volna köteles alkalmazni a BUE rendelkezését. A WCT-nek – az adminisztrációját ellátó WIPO tájékoztatás szerint – 2008. április 3-ai állapot szerint 84 ország volt a részese, és 65 országban volt hatályban.²¹
23. Külön figyelmet érdemel, hogy Európai Unió – és vele egyetemben valamennyi, a WCT-hez mindaddig nem csatlakozó uniós tagállam – csupán 2009. december 14-én ratifikálta az egyezményt, s az csak 2010. március 14-én lépett hatályba az érintett területeken. Vagyis bár Magyarország már korábban csatlakozott a WCT-hez, annak alkalmazására hazánkban számos más uniós tagállam polgárai vonatkozásában nem nyílt lehetőség magának az egyezményben foglalt nemzeti elbánás elvének a felhívásával.
24. A jelen szakvélemény érdemben nem kíván kitérni olyan, Magyarország vonatkozásában kötelező érvényű nemzetközi dokumentumokra, mint az 1952-ben elfogadott Egyetemes Szerzői Jogi Szerződés vagy a magyar-amerikai kormányközi megállapodás a szellemi tulajdonról, melyek nem teremtik meg a nemzeti elbánás elvének a fentiekhez képest bővebb alkalmazási lehetőségét.²²
25. A TRIPS-megállapodás ehhez hasonlóan jelentős tagsággal rendelkezik, így *az abban foglalt jogok és művek, továbbá korlátozott keretek között (a többszörözés jogát illetően) a kapcsolódó jogi teljesítmények vonatkozásában is érvényesülnie kell a nemzeti elbánás elvének Magyarországon.*
26. *A WCT-t jóval csekélyebb számban írták alá államok. Ezek száma 2008. április 3-án 84-re rúgott. A zene-, film- és szoftveripar szempontjából világviszonylatban legfontosabbnak tartott országoknak is csak egy része csatlakozott hozzá. A fentiek szerint az Európai*

¹⁹ Lásd: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm (utolsó megtekintés: 2016. december 21.).

²⁰ A 2004. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett, a Szellemi Tulajdon Világszervezete 1996. december 20-án, Genfben aláírt Szerzői Jogi Szerződése.

²¹ Lásd: http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=16 (utolsó megtekintés: 2016. december 21.).

²² A fentebb hivatkozott monográfia a viszonyossági szerződéseket a védelem feltételeként történő említése kapcsán egyenesen elméleti jelentőségűnek nevezte. Lásd: *Lontai, Faludi, Gyertyánfy, Vékás*: i.m. (9), p. 55.

Unió ugyanakkor nem csatlakozott még formálisan a WCT-hez. Annak rendelkezéseit (ideértve különösen a nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tétel vagyoni jogát) egyrészt a 2001/29/EK irányelv révén már korábban átültette az uniós jogba. Másrészt a Phil Collins-döntés²³ értelmében a nemzeti elbánás elvének diszkriminációmentes módon kell érvényesülnie az EK- (EU-) tagállamokon belül. 2008. április 3-án ugyanakkor nem volt hatályos a WCT például Indiában,²⁴ Kanadában,²⁵ Új-Zélandon,²⁶ Nigériában,²⁷ Brazíliában vagy a Dél-Afrikai Köztársaságban.²⁸ *Ez utóbbi és a hozzájuk hasonló országok állampolgárai, illetve filmelőállítói tekintetében a lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel vagyoni joga vonatkozásában a nemzeti elbánás elvének érvényesítése akadályokba ütközik.*

27. További tájékoztatás céljából a jelen szakvélemény I. sz. mellékletében található összefoglaló táblázat összeveti, hogy mely országok területén hatályos jelenleg, illetve mely országokban volt már hatályban 2008. április 3. napján a BUE, a TRIPS és a WCT.
28. Az eljáró tanács vissza kíván utalni a 17–18. pontban elhangzottakra. Se Magyarországon, se világviszonylatban nem áll rendelkezésre olyan közhiteles adatbázis, amely nem csupán az eredeti, de a származékos jogszerzőket illetően is naprakész információkkal tudna szolgálni. Erre, valamint arra tekintettel, hogy az SZJSZT – a 6. pontban foglaltakkal összhangban – önálló bizonyítást nem folytathat, *az eljáró tanács a vádirat mellékleteiben foglalt, nem magyar állampolgárok által nem Magyarországon nyilvánosságra hozott művek vonatkozásában a nemzeti elbánás elvének alkalmazhatóságáról érdemi választ nem tud adni, és hatáskör hiányában nem is adhat.* Hasonlóképp nincs módja az eljáró tanácsnak azt megítélni, hogy mely műveket hoztak elsőként nyilvánosságra valamely BUE-tagállam területén nem BUE-tagállamok polgárai.
29. [Köztudomás] Az eljáró tanács véleménye szerint ugyanakkor a többszörözés vagyoni jogát illetően lehetőség nyílik arra, hogy az eljáró bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 75. § (3) bekezdése szerint bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül *köztudomású ténynek tekintse, hogy az eljárásban érintett nagyszámú külföldi mű és*

²³ C-92/92 és C-326/92 számú egyesített ügyek, Phil Collins kontra Imtrat Handelsgesellschaft mbH és Patricia Im- und Export Verwaltungsgesellschaft mbH és Leif Emanuel Kraul kontra EMI Electrola GmbH, a Bíróság 1993. október 20-i ítélete ECLI:EU:C:1993:847.

²⁴ Mely ország világhírű a „bollywoodi” filmgyártásról.

²⁵ Melynek zene- és filmipara többek között az Egyesült Államok közelsége okán is számottevő.

²⁶ Új-Zéland kiugró népszerűségnek örvend a természeti látványosságokat ábrázolni kívánó filmek forgatásakor. Lásd különösen az összességében 17 Oscar-díjjal jutalmazott Gyűrűk Ura trilógiát. Korunk egyik legfelkapottabb új-zélandi zeneszerzője/előadója Ella Marija Lani Yelich-O'Connor, művésznevén Lorde.

²⁷ Nigéria az alacsony költségvetésű, minőségüket tekintve is alacsony színvonalú, ám az afrikai kontinensen népszerű „nollywoodi” filmek gyártásának központja.

²⁸ Mindkét ország híres művészfilmjeiről. A Tsotsi című dél-afrikai film például elnyerte a 2006-os év legjobb idegen nyelvű filmjének járó Oscar-díjat. Az Isten városa (Cidade de Deus) című brazil dráma négy Oscar-jelölésig jutott 2002-ben.

ezek szerzői a nemzetközi szerződések hálózata folytán az Szjt. szerinti védelemben részesülnek. Ezt nem csupán azt támasztja alá, hogy a mellékletekben felsorolt tartalmak aktuális, populáris művekre utalnak, hanem az is, hogy a szerzői jogosultak többszöröségi jogát védeni rendelő egyezményekhez a világ országainak számottevő része, a jelentős zene-, film- és szoftveriparral rendelkező államoknak pedig gyakorlatilag az egésze csatlakozott.

30. Az eljáró tanács meglátása szerint a lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel vagyoni jogát nemzetközi szinten megteremtő WCT vonatkozásában azonban csak korlátozottan alkalmazható a büntetőeljárásról szóló törvény fent hivatkozott szakasza. A WCT az elkövetési időpontban a világ országainak kevesebb, mint a felében volt hatályban. Tagadhatatlan, hogy ezen országok alapjaiban lefedik a számottevő zene-, film- és szoftveriparral rendelkező államokat, azonban – mint arra az eljáró tanács a 26. pontban kifejezetten utalt – ismertek fontos kivételek is (elsősorban a zenei és filmes szektorból).

II.3. Összefoglaló válasz a megbízó által feltett kérdésre

31. A megbízás mellékletében listázott alkotások honossága és a nemzeti elbánás elvének alkalmazhatósága a többszöröségi vagyoni joga vonatkozásában tisztázottnak tekintendő: az Szjt. 2. §-a alapján a magyarországi szerzői jogi védelem feltételei fennállnak. A lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel vagyoni joga vonatkozásában azonban a honosság és a nemzeti elbánás elvének alkalmazhatósága nem teljes, az csupán az 1. számú mellékletben jelzett és világpiaci potenciáljukat tekintve legfontosabbaknak tekinthető 84 ország vonatkozásában tekinthető további bizonyítás nélkül köztudomású ténynek.

Dr. Tattay Levente, a tanács elnöke
 Dr. Mezei Péter, a tanács előadó tagja
 Dr. Kiss Zoltán, a tanács szavazó tagja

Összeállította: Barsvári Tímea

* * *

1. sz. melléklet²⁹
A BUE, a TRIPS és a WCT mely országokban volt hatályban
2008. április 3. napján

Jelzések:

- + 2008. április 3. napján hatályban volt
- (+) 2008. április 3. napján nem volt még hatályban, jelenleg azonban már hatályban van
- [+] A TRIPS-megállapodásban fennálló tagságra tekintettel a BUE nemzeti elbánással kapcsolatos rendelkezése alkalmazandó az adott országban
- Jelenleg (a szakvélemény készítésének napján) sincs hatályban

	BUE	TRIPS	WCT		BUE	TRIPS	WCT
Afganisztán	–	(+)	–	Belgium	+	+	+
Albánia	+	+	+	Belize	+	+	–
Algéria	+	–	(+)	Benin	+	+	+
Andorra	+	–	–	Bhután	+	–	–
Angola	[+]	+	–	Bissau-Guinea	+	+	–
Antigua és Barbuda	+	+	–	Bolívia	+	+	–
Argentína	+	+	+	Bosznia és Hercegovina	+	–	(+)
Ausztrália	+	+	+	Botswana	+	+	+
Ausztria	+	+	(+)	Brazília	+	+	–
Azerbajdzsán	+	–	+	Brunei	+	+	–
Bahamák	+	–	–	Bulgária	+	+	+
Bahrein	+	+	+	Burkina Faso	+	+	+
Banglades	+	+	–	Burundi	(+)	+	(+)
Barbados	+	+	–	Chile	+	+	+

²⁹ A 17., 19 és 21. lábjegyzetben megjelölt források alapján.

	BUE	TRIPS	WCT		BUE	TRIPS	WCT
Ciprus	+	+	+	Finnország	+	+	(+)
Comore-szigetek	+	-	-	Franciaország	+	+	(+)
Costa Rica	+	+	+	Fülöp-szigetek	+	+	+
Csád	+	+	-	Gabon	+	+	+
Csehország	+	+	+	Gambia	+	+	-
Dánia	+	+	(+)	Ghána	+	+	+
Dél-Afrikai Köztársaság	+	+	-	Görögország	+	+	(+)
Dél-Koreai Köztársaság	+	+	+	Grenada	+	+	-
Dominikai Közösség	+	+	-	Grúzia	+	+	+
Dominikai Köztársaság	+	+	+	Guatemala	+	+	+
Dzibuti	+	+	-	Guinea	+	+	+
Ecuador	+	+	+	Guyana	+	+	-
Egyenlítői Guinea	+	-	-	Haiti	+	+	-
Egyesült Államok	+	+	+	Hollandia	+	+	(+)
Egyesült Arab Emírátsok	+	+	+	Honduras	+	+	+
Egyesült Királyság	+	+	(+)	Hong Kong, Kína	[+]	+	-
Egyiptom	+	+	-	Horvátország	+	+	+
El Salvador	+	+	+	India	+	+	-
Elefántcsontpart	+	+	-	Indonézia	+	+	+
Észak-Koreai Köztársaság	+	-	-	Írország	+	+	+
Észtország	+	+	(+)	Izland	+	+	-
Európai Közösség (korábban EGK)	[+]	+	(+)	Izrael	+	+	-
Fehéroroszország	+	-	+	Jamaica	+	+	+
Fidzsi	+	+	-	Japán	+	+	+

	BUE	TRIPS	WCT		BUE	TRIPS	WCT
Jemen	(+)	(+)	-	Litvánia	+	+	+
Jordánia	+	+	+	Luxembourg	+	+	(+)
Kambodzsa	[+]	+	-	Macedónia	+	+	+
Kamerun	+	+	-	Madagaszkár	+	+	(+)
Kanada	+	+	(+)	Magyarország	+	+	+
Katar	+	+	+	Makaó, Kína	[+]	+	-
Kazahsztán	+	(+)	+	Malajzia	+	+	(+)
Kenya	+	+	-	Malawi	+	+	-
Kínai Népi Köztársaság	+	+	+	Mali	+	+	+
Kirgizisztán	+	+	+	Málta	+	+	(+)
Kolumbia	+	+	+	Marokkó	+	+	(+)
Kongó	+	+	-	Mauritánia	+	+	-
Kongói Demokratikus Köztársaság	+	+	-	Mauritius	+	+	-
Közép-Afrikai Köztársaság	+	+	-	Mexikó	+	+	+
Kuba	+	+	-	Mianmar	[+]	+	-
Kuvait	(+)	+	-	Mikronéziai Szövetségi Államok	+	-	-
Laosz	(+)	(+)	-	Moldova	+	+	+
Lengyelország	+	+	+	Monaco	+	-	-
Lesotho	+	+	-	Mongólia	+	+	+
Lettország	+	+	+	Montenegró	+	(+)	+
Libanon	+	-	-	Mozambik	(+)	+	-
Libéria	+	-	(+)	Namíbia	+	+	-
Líbia	+	-	-	Németország	+	+	(+)
Liechtenstein	+	+	+	Nepál	+	+	-

	BUE	TRIPS	WCT		BUE	TRIPS	WCT
Nicaragua	+	+	+	Sierra Leone	[+]	+	-
Niger	+	+	-	Spanyolország	+	+	(+)
Nigéria	+	+	-	Sri Lanka	+	+	-
Niue	(+)	-	-	Suriname	+	+	-
Norvégia	+	+	-	Svájc	+	+	(+)
Olaszország	+	+	(+)	Svédország	+	+	(+)
Omán	+	+	+	Szamoá	+	+	-
Oroszország	+	(+)	(+)	Szaúd-Arábia	+	+	-
Örményország	+	+	+	Szenegál	+	+	+
Pakisztán	+	+	-	Szerbia	+	-	+
Panama	+	+	+	Szingapúr	+	+	+
Pápua Új-Guinea	[+]	+	-	Szíriai Arab Köztársaság	+	-	-
Paraguay	+	+	+	Szlovákia	+	+	+
Peru	+	+	+	Szlovénia	+	+	+
Portugália	+	+	(+)	Szudán	+	-	-
Románia	+	+	+	Szváziföld	+	+	-
Ruanda	+	+	-	Tádzsikisztán	+	+	(+)
Saint Kitts és Nevis	+	+	-	Tajvan	[+]	+	-
Saint Lucia	+	+	+	Tanzánia	+	+	-
Saint Vincent és a Grenadine-szigetek	+	+	-	Thaiföld	+	+	-
Salamon-szigetek	[+]	+	-	Togo	+	+	+
São Tomé és Príncipe	(+)	-	-	Tonga	+	+	-
Seychelle-szigetek	-	(+)	-	Törökország	+	+	(+)

	BUE	TRIPS	WCT		BUE	TRIPS	WCT
Trinidad és Tobago	+	+	(+)	Vanuatu	(+)	(+)	-
Tunézia	+	+	-	Vatikán	+	-	-
Türkmenisztán	(+)	-	-	Venezuela	+	+	-
Uganda	[+]	+	-	Vietnám	+	+	-
Új-Zéland	+	+	-	Zambia	+	+	-
Ukrajna	+	(+)	+	Zimbabwe	+	+	-
Uruguay	+	+	(+)	Zöld-foki Szigetek	+	(+)	-
Üzbegisztán	+	-	-				